

RŮŽE PRO EMILII

I

Když slečna Emilie Griersonová zemřela, šlo jí celé naše město na pohřeb; muži šli z jakési uctivé lásky k padlému pomníku, ženy ze zvědavosti, jak vypadá vnitřek jejího domu, který už aspoň deset let nikdo neviděl, mimo starého sluhu — zahradníka a kuchaře v jedné osobě.

Byl to veliký dřevěný dům do čtverce, kdysi bílý, ozdobený kupolemi, věžičkami a vyřezávanými balkony v těžkopádném a lehkost napodobujícím slohu sedmdesátých let, postavený v ulici, která byla kdysi v našem městě nejvybranější. Ale garáže a čistírny bavlny se vmísily i mezi vznešená jména této končiny a zastínily je; jen dům slečny Emilie zůstal, dál zvedal svůj zatvrzelý a koketní zánik nad vozy s bavlnou a benzínové pumpy — trn v očích mezi trny v očích. A teď tedy slečna Emilie odešla, aby se setkala se zástupci těch vznešených jmen tam na tom zasněženém hřbitově ve stínu cedrů mezi řadami anonymních hrobů vojáků Unie i Konfederace, kteří padli v bitvě u Jeffersonu.

Zaživa byla slečna Emilie sama ztělesněná tradice, sama povinnost, sama péče; byl to jakýsi dědičný závazek pouťající město a začal onoho dne v roce 1894, kdy plukovník Sartoris, starosta města — týž, jenž byl otcem nařizovní, že se žádná černošská žena nesmí objevovat na ulici bez zástěry —, zbavil ji všech daňových povinností, a tato úleva platila ode dne smrti jejího otce navždy. Ne že by byla slečna Emilie přijímala dary ze soucitu. Plukovník Sartoris vynalezl složitou pohádku v tom smyslu, že otec

slečny Emilie půjčil kdysi městu peníze, které chtělo město z obchodních důvodů oplatit nejraději tímto způsobem. Jen muž generace a myšlení plukovníka Sartorise mohl tohle vynalézt a jen jediná žena tomu mohla věřit.

Když na místa starostů a přisedících začala nastupovat další generace s modernějšími názory, způsobilo toto zařízení trochu nespokojenosti. Prvního dne v roce jí poslali poštou daňovou upomínku. Nastal únor, a žádná odpověď. Napsali jí dopis, v kterém jí žádali, aby navštívila podle své možnosti šerifovu kancelář. O týden později napsal jí sám starosta, nabídl jí, že ji navštíví nebo že pro ni pošle svůj vůz, a v odpověď dostal stručný dopis na papíře archaického tvaru, psaný vybledlým inkoustem a drobným, plynulým krasopisem, znící v tom smyslu, že již vůbec nevychází. Bez komentáře byla připojena též daňová upomínka.

Svolali zvláštní sezení obecního zastupitelstva. Navštívila ji deputace, zakleपालa u dveří, jimiž neprošel žádný návštěvník od té doby, co před osmi nebo deseti lety přestala dávat hodiny malování na porcelán. Starý černoš je vpustil do temné síně, z níž stoupalo schodiště do stínu ještě temnějšího. Páchlo tu prachem a zastaralostí — byl to zápach uzavřeného, zatuchlého prostoru. Černoš je uvedl do příjímacího pokoje. Byl tam těžký nábytek potažený koží. Když černoš otevřel okenici jednoho z oken, spatřili, že kůže je popraskaná; a když se posadili, jemný prach jim lenivě stoupal kolem stehů a točivě se v pomalých okružích zvedal k jedinému paprsku slunce. Na začernalém zlateném podstavci před krbem stál pastel, portrét otce slečny Emilie.

Vstali, když vstoupila — malá, obtloustlá, černě oblečená žena, ozdobená zlatým řetízem, jenž jí spadl až k pasu a mizel za ním, a opírající se o ebenovou hůlku se začernalým zlatým držadlem. Kostru měla malou a drobnou; patrně právě proto se zdála otylá, třebaže o jiných ženách, podobně obtloustlých, by se řeklo, že mají plnou postavu. Vypadala nabobtnalá jako tělo dlouho ponořené ve stojaté vodě a také její pleť byla podle toho zsnalá. Její oči, ztra-

cené v tučných prohlubních tváře, vypadaly jako dva kousky uhlí, zatlačené do kusu těsta, když tu tak přeletovaly s tváře na tvář, zatím co návštěvníci hovořili o tom, co je přivedlo.

Nepožádala je, aby se posadili. Stála jen ve dveřích a klidně naslouchala, až se ten, který mluvil, zakoktal a zarazil. Slyšeli pak neviditelné hodinky tikající na konci zlatého řetízku.

Hlas měla suchý a mrazivý. »Nejsem v Jeffersonu dlužna žádné daně. Tak mi to vysvětlil plukovník Sartoris. Snad by někomu z vás dovolili, aby se podíval do městských zápisů a přesvědčil se.«

»Nahlédli jsme tam. Jsme z městského zastupitelstva, slečno Emilie. Nedostala jste od šerifa upomínku, kterou sám podepsal?«

»Dostala jsem nějaký dopis, ano,« pravila slečna Emilie. »Myslí si asi o sobě, že je šerif . . . Nejsem dlužna v Jeffersonu žádné daně.«

»Ale v knihách není nic, co by to dokazovalo, pochopte přece. Musíme postupovat podle —«

»Zeptejte se plukovníka Sartorise. Neplatím v Jeffersonu žádné daně.«

»Ale slečno Emilie —«

»Zeptejte se plukovníka Sartorise.« (Plukovník Sartoris byl již takřka deset let mrtev.) »Nejsem dlužna v Jeffersonu žádné daně. Tobíáš!« Černochoch se objevil. »Vyprovod' pány z domu.«

II

Tak je na hlavu porazila, jako kdysi před třiceti lety porazila jejich otce, když šlo o onen zápach. Bylo to dva roky po smrti jejího otce a krátce po tom, co ji opustil milenec — jediný, o němž jsme se domnívali, že se s ní ožení. Po otcově smrti vycházela velmi zřídká; když odešel její milenec, lidé ji už takřka vůbec nevidali. Několik málo dam mělo šílenou odvahu ji navštívit, nebyly však přijaty, a je-

dinou známkou života v tom domě byl černochoch — tehdy ještě mladý muž — odcházející a vracející se s nákupním košem.

»Jako by vůbec muž — jakýkoli muž — mohl pořádně vést domácnost,« říkaly dámy; a tak ani nebyly překvapeny, když to začalo s tím zápachem. Bylo to další spojení mezi hrubým, hemživým světem a vznešenými i mocnými Griersonovými.

Kterási sousedka si stěžovala u starosty, soudce Stevensa, kterému bylo osmdesát let.

»Ale co si představujete, že s tím mám udělat, vážená paní?« pravil.

»Vzkažte jí přece, aby s tím přestala,« pravila žena. »Což na to není zákon?«

»To jistě nebude třeba,« pravil soudce Stevens. »Je to patrně jen nějaký had nebo krysa, kterou ten její černochoch zabil na dvorku. Promluví s ním o tom.«

Nazítří dostal dvě další stížnosti, jednu z nich od muže, jenž přišel s ostýchavou prosebností. »Opravdu s tím musíme něco udělat, pane soudce. Jsem poslední, kdo by chtěl slečnu Emilii obtěžovat, ale něco musíme podniknout.« Toho večera se sešlo obecní zastupitelstvo — tři šedivé brady a jeden mladší muž, příslušník nastupující generace.

»Je to jednoduché,« řekl. »Vzkažte jí, aby si dala dům vyčistit. Dejte jí na to určitou lhůtu, a když to neudělá . . .«

»K čertu s tím, pane,« pravil soudce Stevens. »Odvážíte se obvinít dámu rovnou do očí, že ohavně páchne?«

A tak příští noci překročili čtyři muži travnatý záhon slečny Emilie, kradli se kolem domu jako zloději, čenichali podél cihlové podezdívky i u sklepních okének a jeden z nich sahal do pytle, který měl zavěšen na krku, a pravdělně mával rukou, jako by rozněval. Násilím otevřeli sklepní dveře, rozprášili tam vápno a rozprášili je i do všech přístavků kolem. Když se vraceli přes travnatý záhon, rozsvítlo se jedno z oken dosud temných a seděla tam za ním slečna Emilie se světlem v pozadí a se vzpřímeným poprsím, jako by to byl nějaký bůžek. Přepířili se tiše přes

trávník do stínu akátů, jež tu vroubily ulici. Za několik týdnů zápach zmizel.

A tehdy ji právě lidé začali vskutku litovat. Lidé v našem městě, kteří pamatovali, jak se stará paní Wyattová, její prateta, úplně zbláznila, myslili si o Griersonových, že na to, co vskutku byli, pokládali sami sebe za lidi trochu příliš vznešené. Nikdo z mladých mužů nebyl nikdy dost dobrý pro slečnu Emilii a podobně. Dlouho jsme je v duchu vidali jako nějaký živý obraz; slečna Emilie jako útlá, bíle oděná postava v pozadí, její otec jako rozkročená silueta v popředí, stojící zády k ní a svírající jezdecký bičik, oba pak byli zarámováni dokořán otevřenými hlavními dveřmi. Když to tedy dotáhla na třicítka a byla dosud svobodná, nebyli jsme přesně řečeno potěšeni, ale došlo na naše slova; i kdyby bylo bývalo v rodině šílenství, nebyla by ztratila všechny vyhlídky, kdyby se byly vskutku vyskytly v hmotné podobě.

Když jí zemřel otec, rozneslo se, že jí nezanechal nic jiného než dům; a lidé byli svým způsobem rádi. Konečně mohli mít se slečnou Emilií soucit. Když zůstala sama a chudá, změnila se v lidského tvora. Teď tedy také měla poznat to staré známé chvění, to staré známé zoufalství, zda bude nebo nebude o haléř míň či víc.

Den po jeho smrti se všechny dámy přichystaly, že navštíví její dům, projeví soustrast a nabídnou podporu, jak už je to u nás zvykem. Slečna Emilie jim vyšla naproti ke dveřím oblečena jako obvykle a bez jediné stopy zármutku ve tváři. Řekla jim, že otec není mrtev. Dělal to tak po tři dny, zatím co ji navštěvovali duchovní i lékaři a pokoušeli se ji přemluvit, aby jim dovolila zařídit s mrtvým tělem, čeho je třeba. Právě tehdy, když se chystali uchýlit se k zákonu a donucení, zhroutila se a oni pak jejího otce rychle pohřbili.

Tenkrát jsme neřikali, že je šílená. Myslili jsme si, že to tak musela dělat. Pamatovali jsme všechny ty mladíky, které její otec zahnal, a věděli jsme, že když jí tu nic nezůstalo, musí lnout k tomu, co jí oloupilo, jak už to lidé dělají.

Dlouho byla nemocná. Když jsme ji opět spatřili, měla krátce přistřižené vlasy, s nimiž vypadala jako děvčátko mlhavě podobné andělům na barevných kostelních oknech — byla jakoby tragická a pokojná.

Město právě uzavřelo smlouvu na vydláždění chodníků a v létě po smrti jejího otce se dali do práce. Stavební společnost přišla s černochoy, mezky a nástroji a s předákem, který se jmenoval Homer Barron a byl to Yankee — veliký, černý, pohotový muž s mocným hlasem a s očima světlejšíma, než měl tváře. Malí chlapci chodili za partami, aby ho slyšeli, jak nadává černochoům, a aby slyšeli černochoy, jak si zpívají při zvedání a dopadu krumpáčů. Brzy se znal v městě s každým. Kdykoli se někde na náměstí ozval smích, jistě byl v samém středu hloučku Homer Barron. Hned pak jsme ho začali vidat za nedělních odpolední, jak jezdí se slečnou Emilií v bryčce se žlutými koly, tažené schraným párem hnědáků z nájemní konírny.

Zprvu jsme byli rádi, že slečna Emilie vzbudila zájem, poněvadž všechny dámy říkaly: »Nikdo z Griersonových to samozřejmě nemůže myslet vážně s člověkem ze Severu, který je k tomu nádeník.« Ale byli tu ještě jiní, starší lidé, kteří říkali, že ani zármutek nemůže přimět skutečnou dámu k tomu, aby zapomněla na *noblesse oblige* — aniž to nazývali *noblesse oblige*. Říkali jen: »Ubohá Emilie. Měli by za ní přijet příbuzní.« Měla nějaké příbuzné v Alabamě; ale už před lety s nimi její otec skoncoval, když šlo o nějaké pozemky staré paní Wyattové, té šílené ženy, a mezi oběma rodinami nebylo žádné spojení. Ani na pohřbu je nikdo nezastupoval.

A jakmile staří lidé říkali: »Ubohá Emilie,« začalo se šeptat. »Myslíte, že to tak opravdu je?« povídali si mezi sebou. »Samozřejmě. Co jiného by to mohlo být...« Rukama si zakrývali ústa; šustění hedvábí a atlasu na natahujících se hrdlech za žaluziemi staženými proti slunci ne-

dělního odpoledne, zatím co kolem míjel klapot sehraného spřežení: »Ubohá Emilie.«

Nosila hlavu důkladně vysoko — i když jsme si mysleli, že je to její pád. Bylo to, jako by víc než kdy dřív žádala uznání své důstojnosti jako poslední z rodu Griersonů; jako by bylo třeba tady té špetky pozemskosti, aby se tím víc ukázala její nepřístupnost. Jako tenkrát, když si koupila ten jed na krysy, arsen. To bylo víc než rok od té doby, co začali říkat: »Ubohá Emilie,« a zrovna v době, kdy jí navštívily dvě sestřenice.

»Chci nějaký jed,« řekla drogistovi. Bylo jí tehdy přes třicet, dosud to byla štíhlá žena, ostatně tenkrát tenčí než obvykle, s chladným, povýšeným černým očima v tváři, jejíž pleť byla přes spánky a kolem očních důlků napjata, takže to byl obličej, jaký si asi představujete u hlídače na majáku. »Chci nějaký jed,« řekla.

»Prosím, slečno Emilie. Co to má být? Na krysy a takovou havěť? Doporu —«

»Chci nejlepší, jaký máte. Co to bude zač, to je mi jedno.«

Drogista jich několik jmenoval. »Ty zabijí všechno, i slova. Ale vy chcete asi —«

»Arsen,« pravila slečna Emilie. »Ten je dobrý, ne?«

»Myslíte . . . arsen? Ano, slečno. Ale vy chcete —«

»Chci arsen.«

Drogista se na ni z vysoka podíval. Také se na něj podívala, vzpřímená, s tváří jako napjatá vlajka. »Prosím, samozřejmě,« řekl drogista. »Máte ho mít, jestli ho chcete. Ale zákon žádá, abyste pověděla, k čemu ho užijete.«

Slečna Emilie na něj jen upřeně hleděla s hlavou trochu zvrácenou dozadu, aby se mu mohla dívat přímo do očí, až se pak podíval jinam, odešel pro arsen a zabalil jej. Balíček jí přinesl černošský poslíček; drogista se už nevrátil. Když doma balíček otevřela, bylo tam na krabici napsáno pod lebkou a hnáty »Na krysy.«

IV

Tak jsme si tedy nazítrí všichni řekli: »Sama se zabije;« a říkali jsme, že to bude ze všeho nejlepší. Hned na počátku, když jsme ji začali vidat s Homerem Barronem, říkali jsme: »Vdá se za něj.« Pak jsme říkali: »Přece jen ho ještě přemluví,« poněvadž sám Homer poznamenal jednou — měl rád muže a vědělo se o něm, že pije večer s mladíky v klubu Losů — poznamenal tedy, že se nechce ženit. Později jsme pak za žaluziemi říkali: »Ubohá Emilie,« když jeli kolem v lesknoucí se bryčce za nedělního odpoledne, slečna Emilie s hlavou vysoko zdviženou a Homer Barron s kloboukem na stranu, s doutníkem v zubech, s uzdou a bičem v žluté rukavičce.

Pak začaly některé dámy říkat, že je to pro město ostuda a že je to špatný příklad pro mladé lidi. Muži nechtěli zasahovat, konečně však dámy přinutily baptistického duchovního — lidé z rodiny slečny Emilie byli episkopálové —, aby ji navštívil. Nikdy neprozradil, co se za toho rozhovoru stalo, ale znovu tam jít odmítl. Příští neděli opět jeli ulicemi a den nato napsala manželka duchovního příbuzným slečny Emilie do Alabamy.

Tak tedy měla zas jednou pod svou střechou příbuzenstvo a my začali čekat, co se z toho vyvine. Nejdříve se nestalo nic. Pak jsme si už byli jisti, že se budou brát. Dověděli jsme se, že slečna Emilie byla u klenotníka a objednala pánskou toaletní soupravu ve stříbře s iniciálou H. B. na každém kuse. O dva dny později jsme se dověděli, že koupila kompletní pánské oblečení včetně noční košile, a říkali jsme: »Už jsou svoji.« Byli jsme opravdu rádi. Byli jsme rádi, poněvadž ty dvě sestřenice byly ještě griersonovštější, než vůbec kdy byla sama slečna Emilie.

A tak jsme nebyli překvapeni, když Homer Barron — dlažba ulice už byla dokončena nějaký čas předtím — na jednou odjel. Byli jsme trochu zklamáni, že nedošlo k veřejnému vyhazovu, ale mysleli jsme si, že odjel, aby všechno přichystal pro příjezd slečny Emilie, nebo proto, aby

jí dal příležitost zbavit se těch sestřenic. (Byli jsme tedy všichni spiklenci a chtěli jsme slečně Emilii pomoci, aby sestřenice obelstila.) A opravdu po týdnu odjely. A jak jsme celou tu dobu očekávali, byl Homer Barron za tři dny zpátky. Kterýsi soused viděl černocho, jak ho jednoho večera za soumraku vpouští kuchyňskými dveřmi.

A to bylo naposled, co kdo z nás Homera Barrona viděl. Nějaký čas jsme neviděli ani slečnu Emilii. Černocho vycházel a vracel se s nákupním košem, ale hlavní dveře zůstávaly zavřeny. Tu a tam ji vídali na okamžik u okna, jako ji viděli ti muži, co tam za noci rozhazovali vápno, ale takřka šest měsíců se neobjevila v ulicích. Věděli jsme tenkrát, že i tohle se dalo čekat; jako by povaha jejího otce, jež tolikrát zkřížila její ženský život, byla příliš zavilá a příliš zuřivá, aby mohla zemřít.

Když jsme pak slečnu Emilii zase spatřili, byla tlustá a šedivěly jí vlasy. Za dalších několik let byly čím dál šedivější, až nabyly vyrovnané černobílé, ocelové šedi a přestaly se už měnit. Až do její smrti v čtyřiasedmdesáti měly stále barvu té rázné, ocelové šedi, jakou mívají vlasy čino-rodého muže.

Od té doby zůstaly hlavní dveře jejího domu zavřeny, až na období šesti nebo sedmi let, kdy dávala hodiny malby na porcelán. Upravila jeden z dolních pokojů na atelier, kam k ní současníci plukovníka Sartorise posílali dcery a vnučky s touž pravidelností a v téměř duchu, jako je o nedělich posílali do kostela s pětadvaceticentovou mincí, aby jí při sbírce položily na talíř. V té době byly zrušeny její daně.

Pak se páteří a duchem města stala novější generace, malující žákyně vyrostly a odpadly, a neposílaly již k ní svoje děti se skřínkami na barvy, s nudnými štětci, s obrázky vystřiženými z ženských žurnálů. Hlavní dveře se zavřely za poslední z nich a zůstaly zavřeny navždy. Když se v městě začala zdarma roznášet pošta, jediná slečna Emilie odmítla dovolit, aby jí nad dveře připevnili kovové číslice a na dveře schránku. Vůbec je nevyslechla.

Den co den, měsíc co měsíc, rok co rok jsme viděli, jak je černocho čím dál šedivější, jak se nahrbuje, jak vychází s nákupním košem a opět se vrací. Každého prosince jsme jí posílali daňovou upomínku, kterou pošta o týden později zas vrátila, aniž byla vzata na vědomí. Tu a tam jsme ji zahlédli v některém dolním okně — horní patro domu zřejmě uzavřela — jako vyřezané poprsí bůžka ve výklenku, a nedalo se říci, zda se na nás dívá, nebo nedívá. Tak přecházela z generace do generace — vzácná, nevyhnutelně přítomná, neproniknutelná, klidná a zatvrzelá.

A tak i zemřela. Onemocněla v domě plném prachu a stínů, kde jí byl k službám jen jediný roztřesený černocho. Ani jsme nevěděli, že je nemocná; už dávno jsme se vzdali všech pokusů dovědět se něco od černocho. S nikým nemluvil, patrně ani s ní ne, neboť jeho hlas byl chraptlavý a zarezavělý, jako by ho vůbec nepoužíval.

Zemřela v jednom z dolních pokojů na těžké ořechové posteli se záclonou, šedivou hlavu opřenu o podušku, žlutou a zpuchřelou věkem i nedostatkem slunečního světla.

V

Černocho vyšel první dámám vstříc k hlavním dveřím, vpustil je dovnitř s jejich ztlumenými, sykavými hlasy a rychlými, zvědavými pohledy a pak zmizel. Prošel domem, vzadu vyšel ven, a nikdy ho už nikdo nespapřil.

Okamžitě přijely ony dvě sestřenice. Druhého dne uspořádaly pohřeb a celé město se přišlo podívat na slečnu Emilii ležící uprostřed spousty koupených květin, zatím co portrét jejího otce hluboce snil nad katafalkem a nad sykavými a truchlivými dámami; a velmi staří muži — někteří z nich ve vykartáčovaných uniformách Konfederace — hovořili v předsíni i na trávníku o slečně Emilii jako o své vrstevnici, neboť věřili, že s ní kdysi tančili a že se jí snad i dvořili, a zaměňovali čas za jeho matematickou řadu, jak už to mají ve zvyku staří lidé, jimž všechna mi-

nulost není cestou zmenšující se v dálce, nýbrž obrovskou loukou, které se zima takřka nikdy nedotýká, oddělenou teď od nich úzkým hrdlem posledního desetiletí.

Věděli jsme už, že v oné části domu nad schodištěm je jeden pokoj, kam po čtyřicet let nikdo nevstoupil a který nutno otevřít násilím. Vyčkali, až bude slečna Emilie ve vši slušnosti pod zemí, a pak jej teprve otevřeli.

Ono násilí, jímž bylo nutno vylomit dveře, jako by bylo pokoj do všech koutů přeplnilo prachem. Slabý, štiplavý příděch jako v hrobce ležel tu na všem v tomto pokoji, který byl vyzdoben a zařízen jako pro svatební noc: ležel na záclonách vybledlé růžové barvy, na růžových stínidlech lamp, na toaletním stolku, na jemné soupravě z křišťálového skla i na mužských toaletních potřebách s kováním ze začernalého stříbra, ze stříbra tak začernalého, že monogram ani nebylo vidět. Tady mezi těmito věcmi ležel límeček a kravata, jako by je byl někdo právě svlékl, a když pak límeček zvedli, zanechal na povrchu bledý půlměsíc v prachu. Na jedné z židlí visel pečlivě složený oblek; pod ním ležel pár němých bot a odložené ponožky.

Muž sám ležel na posteli.

Dlouho jsme tam jen stáli a hleděli dolů na hluboký, bezmasý škleb. Kdysi tu tělo zřejmě leželo v objetí s jiným tělem, ale teď je pokořil dlouhý spánek, který přetrvává lásku, který vyhrává i nad předstíráním lásky. Co z něho zůstalo, shnilo pod tím, co zůstalo z noční košile, a nebylo to možno oddělit od lůžka, na němž leželo; na něm i na podušce vedle něho ležel týž povlak trpělivého, přetrvávajícího prachu.

Pak jsme si povšimli, že na druhé podušce je vytlačena hlava. Jeden z nás z podušky něco zvedl, a když jsme se naklonili vpřed, zatím co nás jemný a suchý neviditelný prach dráždil v chřípí, spatřili jsme pramen ocelově šedých vlasů.

I

Slyšeli jsme, jak voda natéká do vany. Dívali jsme se na dárky rozhozené po posteli, které tu mamička zabalila do barevného papíru a na každý připsala jméno, aby dědeček snadno poznal, komu který patří, až je bude sundávat se stromku. Byl tu dárek pro každého, jenom ne pro dědečka, protože mamička říkala, že dědeček je už moc starý na to, aby ještě dostával nějaké dárky.

»Tenhle je pro tebe.« povídám.

»To víš, určitě,« řekla Róza. »Koukej, abys byl ve vaně, jak ti to mamička nakázala.«

»Já vím, co v něm je,« povídám. »Kdybych chtěl, tak bych ti to moh říct.«

Róza se podívala na svůj dárek. »I nač, myslím, že se dočkám, až mi ho v patřičnej čas vodevzdaj,« řekla.

»Za pětník ti prozradím, co to je,« povídám.

Róza se podívala na svůj dárek. »Když já pětník nemám,« řekla. »Ale po Štědrým dnu budu mít, až mi pan Rodney vodvede ten desctník.«

»To potom už stejně budeš vědět, co to je, a nic mi nedáš,« povídám. »Jdi se zeptat mamičky, jestli by ti nepůjčila pětník.«

Nato mě Róza popadla za rameno. »Koukej už jít do tý vany,« povídá. »Ty s těma věčnejma penězma! Jestli ty nebudeš boháč ještě dřív, než z tebe bude mužskej, tak jenom proto, že zákon buď udělá ámen s penězma, anebo s tebou.«

Šel jsem se tedy vykoupat a vrátil se a všechny ty dárky tam byly rozhozené přes mamiččinu a tatínkovu postel a vá-